

Euro na Slovensku

Ivan Štefanec

Marec 2007

Príhovor

Milí priatelia i tatelia,

Som rád, že máte záujem o proces zavedenia eura na Slovensku. Je to pre nás všetkých ďalší historický krok v procese európskej integrácie. Naše úsilie smeruje k tomu, aby sme na Slovensku mohli platiť eurom od 1. januára 2009. Ku tomu je potrebné vykonať ešte mnoho práce, ale verím, že všetci zainteresovaní svojím nasadením prispedia k tomu, aby sa nám tento cieľ podarilo naplniť.

Cieľom tejto publikácie je poskytnúť Vám informácie o tom, ako vznikali myšlienky európskej spolupráce a spoločnej meny a tiež ako sa vyvíjal tento proces na Slovensku. Verím, že zaujímavé budú aj informácie o prínosoch eura, o tom, ako sa treba pripraviť, ale aj o sí o tom myslia ľudia, aké sú ich otázky a odpovede na ne. Vždy som poľoval múdrejších a preto som oslovil ľudí, ktorých si vážim, aby sa vyjadrili, prečo je pre nich euro dôležité. Ich reakcie ma potešili i obohatili a chcem sa s Vami o ne podeliť.

Osobne som vyrastal so želaním, aby sa raz u nás nikto nemusel smutne pozerať na železnú oponu. To sa mi splnilo a teším sa na dobu, kedy nás na týchto miestach nikto nezastaví a za týmito hranicami si ani nebudeme musieť meniť naše peniaze. Euro je pre mňa nielen ekonomickým nástrojom, ktorý posunie Slovensko ďalej, ale i symbolom búrania bariér a zblížovania Európanov.

Ak Vás prepadne nutkanie okolo vek sa opýtať, neváhajte nás kontaktovať cez stránku www.ivanstefanec.sk, alebo www.sdku-ds.sk.

Ivan Štefanec

• Príhovor	1
1. Slovensko a európska integrácia	4
2. Európska menová únia a kritéria vstupu	6
3. Postup pri zavedení eura na Slovensku	9
4. Euro a občania	14
5. Inštitucionálne zabezpečenie	15
6. Etický kódex podnikateľov pre zavedenie eura	18
7. Otázky a odpovede	20
8. Prečo je pre mňa euro dôležité?	29
Príloha História Európskej únie a eura	38
• Použitá literatúra	50

1. Slovensko a európska integrácia

Pred historickým vstupom našej krajiny do Európskej únie pod vedením Mikuláša Dzurindu bol náš eurointegračný vývoj celkom turbulentný. Prvé eurointegračné kroky sa začali už v prvom roku existencie Slovenskej republiky:

4. október 1993, Luxembursko: Slovenská republika podpísala Európsku dohodu o pridružení k EÚ - Asociačnú dohodu. Európsky parlament ju ratifikoval 27. októbra 1993, NR SR 15. decembra 1993.

1. februára 1995 nadobudla platnosť Asociačná dohoda, ktorú ratifikovali všetky členské štáty EÚ.

27. jún 1995, Cannes: Slovensko predložilo oficiálnu žiadosť o prijatie SR do EÚ.

Október 1997: Európska komisia nezaradila SR medzi kandidátov pripravených na vstupné rozhovory o členstve v EÚ. Dôvodom bolo neplnenie politických kritérií.

12. až 13. december 1997, Luxembursko: Európska rada schválila koncepciu rozširovania EÚ a rozhodla, že intenzívne rokovania o členstve sa začnú s prvou skupinou - R, Poľsko, Maďarsko, Slovinsko, Estónsko a Cyprus. SR bolo spolu s Litvou, Lotyšskom, Bulharskom a Rumunskom zaradené do druhej skupiny, ktorá sa mala pripravovať na rozhovory.

30. marec 1998, Londýn: EÚ začala vstupný proces so všetkými 11 kandidátskymi štátmi.

1. október 1998: EÚ oznámila parlamentné voľby v SR za pozitívny krok k integrácii Slovenska do EÚ.

12. december 1998, Viedeň: Európska rada ocenila pozitívne zmeny v SR po parlamentných voľbách, neodporovala však začať priame rozhovory o vstupe so žiadnou z kandidátskych krajín.

10. až 11. december 1999, Helsinki: summit EÚ rozhodol začať rokovania o vstupe so všetkými piatimi štátmi tzv. 2. skupiny vrátane SR.

8. november 2000: EK ocenila celkový pokrok SR na ceste do EÚ.

27. jún 2001: SR dostihla R a Estónsko v počte uzatváraných kapitol.

25. október 2002, Brusel: EÚ odporu ila SR a alších 9 kandidátskych štátov na vstup do EÚ.

20. november 2002: EP schválil rozšírenie EÚ najneskôr do 1. mája 2004.

12. až 13. december 2002, Kodaň: Lídri EÚ dosiahli dohodu o ukon ení prístupových rokovaní s 10 kandidátskymi štátmi vrátane SR.

16. apríl 2003, Atény: SR spolu s ostatnými budúcimi členskými štátmi EÚ podpísala prístupovú zmluvu.

16. až 17. mája 2003: za vstup SR do EÚ sa vyslovilo 92,46 percenta účastníkov referenda.

1. máj 2004: SR sa stala členským štátom EÚ.

13. jún 2004: prvé vo by 14 slovenských poslancov EP. Vyhralo ich SDKÚ.

6.7.2005 Vláda SR prijala Národný plán zavedenia eura vSR s cie ľom zavies na Slovensku spoločnú európsku menu od 1.1.2009.

Slovensko je na ceste pripoji sa ku Schengenskému priestoru od **1.1.2008** a ku zavedeniu eura od **1.1.2009**.

2. Európska menová únia a kritéria vstupu

Euro je teraz spoločným platidlom pre viac ako 300 miliónov Európanov. Používanie eura je zav ťšením troch etáp Hospodárskej a menovej únie (HMÚ). Od 1. 8. 1998 vznikla Európska centrálna banka, zanikol EMI a odštartovala sa tretia etapa Hospodárskej a menovej únie. Stanovili sa tiež neodvolateľné výmenné kurzy národných mien.

Od 1. januára 1999 je vykonávaná jednotná menová politika. Hlavným cieľom Európskej centrálnej banky je udrža cenovú stabilitu. Jej úlohami sú:

- definova a vykonáva menovú politiku eurozóny
- vykonáva devízové operácie
- vies a spravova devízové rezervy krajín eurozóny
- podporova plynulé fungovanie platobných systémov
- povo ova vydávanie bankoviek
- a ostatné sprievodné činnosti

Hlavným rozhodovacím orgánom ECB je Rada guvernérov, ktorú tvoria 6 členovia Výkonnej rady na ele s J. C. Trichetom a guverneri národných centrálnych bánk, za každú krajinu jeden, teda 13. Prijímajú rozhodnutia o:

- cieľoch menovej politiky
- kľúčových úrokových sadzbách
- tvorby menových rezerv
- usmernenia na realizáciu týchto rozhodnutí

Samotné zavedenie spoločnej meny bolo rozdelené do dvoch krokov. V roku 1999 sa začalo používať v bezhotovostnom styku, teda ú tovnictve, na faktúrach a neskôr pri dvojitom oceňovaní tovarov v obchodoch. Za tento čas sa mali štátne inštitúcie a podnikatelia pripraviť zavedenie eura do hotovostného obehu. Od 1. 1. v roku 2002 sa v 12 štátoch európskej menovej únie do obehu postupne dostali eurobankovky a mince, ktoré nahradili ich domáce meny ako Francúzske franky, i Talianske líry. 1. januára 2007 sa k nim pripojilo Slovinsko, v ktorom sa euro zaviedlo po prvýkrát scenárom „Big Bang“, t. j. okamžitým používaním v ú tovnictve aj v obehu. Rovnaký scenár pripravuje aj Slovensko.

Konvergenčné (Maastrichtské) kritériá

Všetky krajiny, ktoré vstupovali do EÚ sa zaviazali prija Euro po splnení konvergenčných kritérií. Týkajú sa vývoja

1. cien
2. rozpočtovej oblasti
3. verejného dlhu
4. výmenných kurzov
5. dlhodobých úrokových mier

1. kritérium inflácie

Od krajiny vstupujúcej do EMÚ sa vyžaduje dosiahnutie vysokého stupňa cenovej stability, ktorý vychádza z miery inflácie, ktorá sa približuje k miere inflácie najviac troch členských štátov, ktoré v cenovej stabilite dosahujú najlepšie výsledky.

Toto kritérium znamená, že členský štát si musí udržiavať dlhodobú cenovú stabilitu a priemernú mieru inflácie vykazovanú v priebehu roka pred skúmaním, ktorá neprekračuje za posledných 12 mesiacov viac ako o 1,5 % miery inflácie maximálne troch členských štátov, ktoré dosiahli v oblasti cenovej stability najlepšie výsledky na základe meraní harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HCIP).

Je to najťažšie z cieľov, ktoré musí Slovensko splniť pri vstupe do eurozóny, pretože je závislý od mnohých faktorov (napr. ceny energií vo svete) a je najťažšie ovplyvniteľný.

2. deficit verejných financií

Deficit štátneho rozpočtu k hrubému domácejmu produktu nesmie prekročiť 3 %. Bude preto treba dbať o to, aby vláda vykonávala rozumnú rozpočtovú politiku a nedovolila zvýšiť deficit verejných financií nad túto hranicu.

3. verejný dlh

Pomer štátneho dlhu k hrubému domácejmu produktu nesmie prekročiť referenčnú hodnotu 60 % HDP. Slovensko by so splnením tohto kritéria nemalo mať žiadne problémy.

4. výmenné kurzy

ECB v zmysle zmluvy hodnotí, či sa krajina zúčastuje v ERM II minimálne dva predchádzajúce roky pred skúmaním. Jej mena sa musí pohybovať v rozmedzí fluktuatívneho pásma na $\pm 15\%$ od určenej centrálnej parity. Dôraz sa kladie na stabilitu výmenného kurzu bez nutnosti výrazných zásahov národnej centrálnej banky.

5. úrokové miery

Kritérium konvergenencie úrokových sadzieb znamená, že v priebehu jedného roka pred preskúmaním neprekročila priemerná dlhodobá nominálna úroková sadzba členského štátu viac ako o dva percentuálne body úrokovú sadzbu tých troch štátov, ktoré v oblasti cenovej stability dosiahli najlepšie výsledky.

Všetky kritéria budú posudzované nielen zo statického hľadiska pohľadu za hodnotené obdobie, ale predovšetkým z hľadiska schopnosti ich dlhodobej udržateľnosti.

3. Postup pri zavedení eura na Slovensku

Podpisom Prístupovej zmluvy k Európskej únii (16. apríla 2003 v A tenách) sa Slovenská republika zaviazala k vstupu do Hospodárskej a menovej únie a k zavedeniu spoločnej meny – eura. Prípravy na zavedenie eura na Slovensku sa začali ešte pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie.

- Vláda SR 16. júla 2003 schválila Stratégiu prijatia eura v SR a spoločný postup vlády SR a Národnej banky Slovenska pri vstupe Slovenskej republiky do eurozóny.
- 8. septembra 2004 vláda SR schválila Konkretizáciu stratégie prijatia eura v SR.
- 23.6.2005 Banková rada NBS a 6. júla 2005 vláda SR schválili Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike.

28. novembra 2005 vstúpila slovenská koruna do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Centrálna parita koruny voči euru bola stanovená na úrovni trhového kurzu 38,4550 SKK/EUR. Od 19. marca 2007 bola stanovená nová centrálna parita koruny voči euru na úrovni 1 euro = 35,4424 Sk. Spodná hranica fluktuáčného pásma je tak 30,1260 SKK/EUR a horná hranica 40,7588 SKK/EUR.

Národný plán zavedenia eura predstavuje plán jednotlivých krokov, ktoré je potrebné uskutočniť pre bezproblémové a úspešné zavedenie eura v celom hospodárstve SR. V zmysle Národného plánu zavedenia eura bol zriadený Národný koordinatívny výbor, ktorý je najvyšším riadiacim a koordinatívnym orgánom pri príprave zavedenia eura na Slovensku.

Proces zavedenia eura na Slovensku podľa Národného plánu

1. etapa – po vstup do ERM II – splnená	
2005	Absolvovanie prístupových procedúr na vstup do mechanizmu výmenných kurzov ERM II
2. etapa – od vstupu do ERM II až do rozhodnutia o vstupe SR do eurozóny	
28.11. 2005	Vstup do ERM II
do mája 2008	Konvergenčné správy Európskej komisie a ECB
máj – jún 2008	Hodnotiaca procedúra v európskych inštitúciách
jún 2008	Rozhodnutie Rady EÚ o zrušení výnimky
jún 2008	Stanovenie konverzného kurzu SKK/EUR Radou EÚ
3. etapa – od rozhodnutia o vstupe SR do eurozóny až do vstupu do eurozóny	
júl – december 2008	Zabezpečenie potrebného množstva eurových bankoviek a razba mincí pre hotovostný obeh SR
september – december 2008	Zásobenie NBS a komerčných bánk eurovými bankovkami a mincami
december 2008	Zásobenie maloobchodného sektora eurovými bankovkami a mincami
júl 2008 – december 2009	Povinné duálne oceňovanie – všetky maloobchodné ceny, výplatné pásky, dôchodkové šeky a pod. budú povinne uvádzané v korunách aj eurách
Do 31. decembra 2008	Konverzia bankomatov, automatov a iných zariadení fungujúcich na mince alebo bankovky

4. etapa – po vstupe do eurozóny	
1. január 2009	Euro sa na Slovensku pravdepodobne zavedie 1. 1. 2009 súčasne do hotovostného aj bezhotovostného obehu bez prechodného obdobia spôsobom, tzv. Ve kého tresku („Big-Bang Scenario“) a stane sa zákonným platidlom na území Slovenskej republiky. Koruna sa stane čiastkovou jednotkou eura v konverznom kurze stanovenom Radou EÚ.
do 16. januára 2009	Duálny obeh - po as krátkeho obdobia duálneho obehu sa na území Slovenskej republiky bude plati eurom, ale aj korunovými bankovkami a mincami. Tie sa však už nebudú vydáva spä do pe ažného obehu, ale budú sa postupne s ahova , spracováva a likvidova .
od 17. januára 2009	Pokra ovanie výmeny korunového obeživa za eurové bankovky a mince v komerčných bankách a NBS. Slovenské obehové eurové mince budú platné vo všetkých krajinách eurozóny a obehové mince ostatných krajín eurozóny budú platným obeživom aj na Slovensku. Bankovky sú v celej eurozóne rovnaké.
Do 31. decembra 2009	Povinné duálne oceňovanie
do júna 2010	Odporúčané duálne oceňovanie

Banky a finančný sektor

Ob ania budú ma viacero možností získa eurové bankovky a mince. Do stanovených limitov si budú môc bezplatne vymeni koruny za eurá v bankách, alebo uskuto ni hotovostné výbery z ú tov. Bankomaty budú odo d a „€“ (1. 1. 2009) vydáva vylú ne euro.

Po as duálneho obehu (do 16. 1. 2009) budú môc ob ania plati v obchodoch aj korunami, ale obchody budú vydáva iba v eure. Po skon ení duálneho obehu bude možné bezplatne vymeni korunové bankovky za eurá v bankách do konca roku 2009 a mince do júna 2009.

NBS bude bezplatne vymie a bankovky bez asového obmedzenia a mince 5 rokov po zavedení eura.

Tuzemský platobný systém bude upravený na používanie eura. Tieto zmeny vykoná NBS v spolupráci s bankami a ostatnými inštitúciami, ktoré budú na platobné systémy napojené (napr. Štátna pokladnica). Zabezpe enie plynulosti všetkých bezhotovostných platieb bude zah a aj zmeny platobných kariet a elektronického bankovníctva.

Všetky ú ty klientov bánk, ale tiež úverové produkty, akreditívy, záruky a šeky budú prepočítané na eurá. Prepočty sa uskutočnia presne podľa konverzného kurzu a pravidiel zaokrúhľovania, o čom budú klienti vopred informovaní.

Pri cenných papieroch bude nevyhnutné prepo íta na eurá ako ich menovité, tak aj trhové hodnoty. Pri cenných papieroch s nižšou hodnotou budú ur ené presnejšie pravidlá zaokrúhľovania ako na najbližší eurocent (Napríklad hodnoty dôchodkových jednotiek sú už v sú asnosti ur ované s presnosťou na 4 desatinné miesta, po zavedení eura sa táto presnosť ešte zvýši, keďže euro má rádovo vyššiu hodnotu ako koruna)

Trhové kurzy, indexy alebo ukazovatele výkonnosti investí ných fondov budú prepočítané na eurá tak, aby sa zachovala kontinuita výkazov.

Dvojité oceňovanie a duálny obeh

Po as obdobia duálneho oce ůvania musia by všetci predajcovia pripravení ozna ova ceny v korunách aj v eurách. V období duálneho obehu musia by pripravení prijíma platby aj v korunách aj v eurách, ale vydáva budú iba v eurách.

Prepočítanie základných imaní a podielov na majetku

Základné imanie podnikov, podiely a akcie budú prepočítané na eurá. Pri tom sa musí zabezpe í, aby sú et hodnôt jednotlivých podielov alebo akcií bol po prepo ítaní a zaokrúhlení na alej rovný prepo ítanému základnému imaniu.

Legislatívne potreby zavedenia eura

Euro bude na Slovensku zavedené rozhodnutím Rady EÚ. Tým sa stanú na území Slovenskej republiky účinné nariadenia Rady o zavedení eura, o určitých ustanoveniach týkajúcich sa zavedenia eura a o výmenných kurzoch. Tieto nariadenia preto nebude treba explicitne prebrať do slovenského právneho poriadku. Bude však potrebné s nimi a aj s ďalšími právnymi aktmi Európskeho spoločenstva viesť dosúladu právnych predpisov. Slovenské zákony tiež budú musieť upraviť tie oblasti, ktoré neupravuje právo spoločenstva.

Generálny zákon

Legislatívne potreby všeobecného charakteru bude riešiť generálny zákon (zákon o niektorých opatreniach súvisiacich so zavedením eura). Týmto zákonom sa upraví najmä zavedenie eura na Slovensku, prepočet z korún na eurá, pravidlá dvojitého oceňovania, kontroly a dozoru. Zákon pripraví ministerstvo financií, ministerstvo spravodlivosti, ministerstvo hospodárstva a NBS a bude prejednaný v NR SR v roku 2007..

Druhá skupina zákonov

Užšia skupina zákonov bude musieť byť novelizovaná pred dňom zavedenia eura. Sú to zákony, na ktoré bude mať zavedenie eura závažný dopad, alebo ktorých zmeny sú dôležité pre zabezpečenie právnej istoty a hladkého prechodu na euro. Súlad medzi úpravami jednotlivých zákonov bude zabezpečovať ministerstvo financií a ministerstvo spravodlivosti.

Tretia skupina zákonov

Veľká skupina ďalších zákonov obsahuje údaje v slovenských korunách alebo iné ustanovenia, ktorých sa dotkne zavedenie eura. Tieto predpisy však nebude nutné, ani možné, novelizovať pred dňom zavedenia eura. Budú sa na ne vzťahovať ustanovenia generálneho zákona. Predpisy v tretej skupine budú novelizované postupne po zavedení eura, keď bude aj iný dôvod na ich úpravu.

4. Euro a občania

Zavedenie eura z ekonomického hľadiska nepredstavuje dôvod na zvýšenie cenovej hladiny. Štatistické údaje krajín eurozóny to potvrdzujú. V krajinách EÚ-12 bolo v roku 2002 možné pripísať zavedeniu eura zvýšenie cien o 0,09 - 0,28 %, čo je iba malá časť z celkovej inflácie.

Dvojité oceňovanie

Hlavným nástrojom zvýšenej ochrany spotrebiteľov bude dvojité oceňovanie. Ceny všetkých tovarov a služieb budú prepočítané presne podľa konverzného kurzu a duálne označované primeraným spôsobom aj v korunách a aj v eurách. Duálne oceňovanie sa začne najneskôr jeden mesiac po určení konverzného kurzu Radou EÚ, teda približne 5-6 mesiacov pred zavedením eura. Spotrebiteľia si tak budú môcť zvyknúť na hladinu cien v eurách. V duálnom oceňovaní budú predajcovia povinní pokračovať do konca roku 2009 a dobrovoľne ešte šesť mesiacov.

Dvojité výpisy z účtov, výplatné pásky, faktúry

Podobne ako pri dvojitom oceňovaní tovarov a služieb sa bude postupovať aj pri ostatných finančných informáciách, ktoré občania dostávajú. Duálne budú uvedené hodnoty na výpisoch z bankových účtov, výplatných páskach, dôchodkových a sociálnych dávkach, účtoch a faktúrach.

Monitorovanie cien, kontrola a riešenie sporov

Vývoj cien v rokoch 2008 a 2009 bude dôkladne monitorovaný. O výsledkoch prieskumov a kontroly budú spotrebiteľia pravidelne informovaní. V prípade porušenia pravidiel budú konať orgány dozoru. Spotrebiteľia sa budú môcť obrátiť aj na súdy, riešiť spory mimosúdnu cestou alebo dať podnety a sťažnosti zodpovedným orgánom. Od zavedenia dvojitého oceňovania sa predpokladá týždenný monitoring.

Zaokrúhľovanie v prospech občana

V styku so štátom budú realizované zaokrúhľovania na novú menu vždy v prospech občana. Pri platbách štátu tak bude suma zaokrúhľovaná na 10 eurocentov smerom dole, pri príjmoch od štátu na 10 eurocentov hore.

5. Inštitucionálne zabezpečenie

Splnomocnenec vlády pre zavedenie eura

Splnomocnenec sa profesionálne zaoberá koordináciou prípravných prác na zavedenie eura v SR. Jeho úlohou je hlavne viesť pravidelné spoločné stretnutia vedúcich pracovných výborov, aktívne komunikovať s domácimi aj zahraničnými inštitúciami, koordinovať a stimulovať práce na zavedení eura, pripravovať pre Národný koordinatívny výbor správy o postupe prác, upozorňovať na možné problémy a vytvárať široké povedomie o zavedení eura.

Národný koordinatívny výbor

Národný koordinatívny výbor zavedenia eura v Slovenskej republike je najvyšším riadiacim a koordinatívnym orgánom pri príprave zavedenia eura na Slovensku. Národný koordinatívny výbor (NKV alebo Výbor) má nasledovné zloženie:

- predseda NKV – podpredseda vlády a minister financií, tiež ako Národný koordinátor zavedenia eura v SR,
- podpredseda NKV – guvernér NBS,
- podpredseda vlády pre vedomostnú spoluprácu, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny,
- podpredseda vlády a minister vnútra,
- podpredseda vlády a minister spravodlivosti,
- minister práce, sociálnych vecí a rodiny,
- minister hospodárstva,
- prezident(ka) Asociácie bánk,
- predseda Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory,
- prezident Republikovej únie zamestnávateľov,
- prezident Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení SR
- predsedkyňa a štatistického úradu SR,
- predseda Združenia miest a obcí Slovenska,
- prezident Únie miest Slovenska,
- zástupca predsedov VÚC,
- zástupca združení a organizácií na ochranu spotrebiteľov.

NKV koordinuje a dohliada na plnenie Národného plánu zavedenia eura. O postupe prác v rámci aktualizácie Národného plánu od roku 2007 má dvakrát ročne informovať vládu SR. Národnú radu SR bude NKV informovať podľa potreby. Z vlastnej iniciatívy môže NKV podávať mimoriadne správy. Výbor je oprávnený dávať odporúčania ústredným orgánom štátnej správy (ÚOŠS), ktoré je nevyhnutné realizovať pre potreby zavedenia eura v SR.

Pracovné výbory

Odborné podklady k jednotlivým otázkam prechodu slovenského hospodárstva na euro pripravujú pracovné výbory:

- Pracovný výbor pre banky a finančný sektor,
- Pracovný výbor pre verejnú správu,
- Pracovný výbor pre nefinančný sektor a ochranu spotrebiteľa,
- Pracovný výbor pre legislatívu,
- Pracovný výbor pre komunikáciu,
- Pracovný výbor pre informatiku a štatistiku.

Pracovné výbory sú zodpovedné najmä za:

- riešenie otvorených otázok v ich odbornej oblasti a predkladanie návrhov Výboru alebo Národnému koordinátorovi,
- štruktúrne predkladanie miestkových správ o plnení Národného plánu NKV,
- špecifikovanie riešenia jednotlivých úloh, ktoré sú stanovené v Národnom pláne a metodické usmerňovanie jednotlivých orgánov štátnej správy a ostatných inštitúcií pri ich plnení,
- koordinácia plnenia tých úloh, ktoré sú na sebe navzájom závislé alebo upozornenie NKV, aby navzájom súvisiace úlohy v kompetenciách viacerých pracovných výborov koordinoval sám.

Pracovné skupiny v každej organizácii

Národný koordinátor odporučí vyšším územným celkom, mestám, obciam, všetkým podnikom a organizáciám, aby si zriadili pracovné skupiny pre zavedenie eura. Ich úlohou bude pripraviť svoju organizáciu na bezproblémový a plynulý prechod na používanie eura pre interné potreby organizácie. Medzi najdôležitejšie oblasti patrí adaptácia informačných systémov, vzťahy so

zamestnancami, zákazníkmi, občanmi, dodávateľmi, svojou bankou, vzťahy so štátom (dane a úradsozmenami v právnych predpisoch) a komunikačné aktivity. Národný koordinátor odporúča obzvlášť vo výkonných podnikoch, organizáciách, VÚC a mestách, aby pracovné výbory pre euro zriadili do konca roku 2005. Vychádzajúc z tohto Národného plánu by následne mali pripraviť svoje vlastné plány a začať ich implementovať.

6. Etický kódex podnikateľov pre zavedenie eura

Je dôležitým nástrojom pre hladký priebeh zavedenia eura na Slovensku. Ku dokumentu sa môžu dobrovoľne pripojiť podnikateľské subjekty, ktoré sa tak okrem iného zaväzujú, že nezneužijú proces zavedenia novej meny na neodôvodnené cenové pohyby. Pre úspešný prechod je nutné vytvoriť u podnikateľov i spotrebiteľov pocit dôvery a dostatočnej informovanosti. Ku tomuto účelu chce prispieť aj tento dokument, ktorý bol vytvorený v spolupráci vtedajšieho splnomocnenca vlády pre zavedenie eura v SR Ivana Štefana a Podnikateľskej aliancie Slovenska. Znenie Etického kódexu je nasledovné:

My, podnikatelia – signatári tohto kódexu, realizujúci svoje aktivity na území Slovenskej republiky, prehlasujeme, že:

- si vážime pravdivosť, estnosť, principiálnosť, rovnosť, transparentnosť a spolupatričnosť;
- dodržiavanie zákonov je pre nás samozrejmosťou;
- si ctíme pravidlá etického správania, ktoré sú pre nás základnými princípmi pri každodennej – i u podnikateľskej alebo inej – činnosti; nám záleží na dobrých vzťahoch s verejnou a našimi zákazníkmi a celým našim okolím, pretože si uvedomujeme, že iba v zdravom podnikateľskom prostredí môže byť aj naša činnosť úspešná;
- veríme, že úspešná implementácia meny euro napomôže rýchlejšiemu rastu slovenského hospodárstva a zlepšovaniu konkurencieschopnosti.

Aby sme našim zákazníkom uľahčili ich adaptáciu na euro a orientáciu v novom menovom systéme, zaväzujeme sa, že:

- nezneužijeme proces zavedenia eura na neodôvodnené cenové pohyby našich produktov a služieb, pretože naše ceny sú tvorené na základe dopytu a ponuky;
- budeme pôsobiť smerom k našim dodávateľom i zákazníkom, aby konali rovnako a nevyužívali proces zavedenia eura na neodôvodnené cenové pohyby;
- zavedieme systém duálneho oceňovania tovarov a služieb v čo najkratšom termíne po zverejnení pevného výmenného kurzu Národnou bankou Slovenska;
- prepočty cien z národnej meny na euro budeme vykonávať dôkladne a s maximálnou možnou presnosťou;

- na našich predajných miestach budeme vidieť ne zobrazovať oficiálny výmenný kurz;
- vytvoríme možnosti, aby si zákazníci mohli jednoduchým spôsobom porovnať ceny nami ponúkaných produktov a služieb;
- sa zapojíme do neformálnych vzdelávacích aktivít, v ktorých zákazníkom vysvetlíme, aké zmeny ich v súvislosti so zavedením eura akajú a ktorým aspektom bude treba pri nákupoch venovať zvýšenú pozornosť;
- v našich marketingových materiáloch budeme uvádzať dvojité ceny priamo pri tovaroch a službách, pričom vždy zobrazíme aj konverzný kurz;
- svoje obchodné prevádzky zabezpečíme dostatočným objemom hotovosti v euro, aby sme napomohli k najhladšiemu priebehu výmeny peňazí počas duálneho obehu.

K uvedenému sa zaväzujeme dobrovoľne s cieľom podporiť eurointegráciu procesy Slovenskej republiky vrátane kampane pod heslom Každý cent sa ráta.

Etický kódex bol podpísaný prvými spoločnosťami, zaväzujúcimi správať sa eticky, dňa 28. apríla 2006.

7. Otázky a odpovede

1. Ěo je to euro?

Euro je mena lenských štátov eurozóny, ktoré zdieajú spoločnú menu. Kým celá Európska únia predstavuje spoločný trh, v súčasnosti tvorený 27 štátmi, euro je zavedené len v eurozóne, teda len v časti EÚ – momentálne v 13 štátoch. V Európskej únii sa spoločný trh postupne vyvíjal od 80. rokov 20. storočia. Je charakterizovaný voľným pohybom tovaru, osôb, služieb a kapitálu. Odstránením menových obmedzení je vďaka euru ešte jednoduchšie využívať výhody spoločného trhu.

2. Ako vzniklo euro?

Rímske zmluvy, podpísané v roku 1957, požadovali bližšiu hospodársku a politickú koordináciu medzi členskými štátmi. Odvtedy členské štáty pracovali na integrácii svojich ekonomík, otvorení svojich trhov a stabilizácii vzájomných výmenných kurzov. Od 70. rokov 20. storočia sa členské štáty EÚ viackrát pokúsili zaviesť spoločnú menu, vinou hospodárskej a menovej nestability však tieto snahy stroskotali. Nakoniec obdobie stabilných výmenných kurzov počas druhej polovice 80. rokov 20. storočia poskytlo impulz pre Delorsov plán spoločnej meny, schválený v roku 1989. To viedlo k podpísaniu Maastrichtskej zmluvy v roku 1992, v ktorej sa stanovili pravidlá a definovali detaily pre hospodársku konvergenciu a zavedenie eura ako účtovacej jednotky v roku 1999, tri roky pred zavedením bankoviek a mincí v roku 2002.

3. Aké sú výhody eura?

Euro je pokračovaním európskej integrácie. Slovensko je relatívne malá a veľmi otvorená ekonomika. Už dnes realizujeme viac ako polovicu nášho zahraničného obchodu v eure. Hlavné výhody spočívajú v úspore z kurzových rozdielov a v úspore za poplatky za zmenu meny. Hospodárska stabilita a stabilita cien znižujú riziká a umožňujú podnikom dlhodobé plánovanie, čím sa podporujú investície a zamestnanosť. Transparentnosť cien v rámci jednotného trhu umožňuje tiež jednoduché porovnanie, vyššiu konkurenciu a z toho vyplývajúce nižšie ceny. Veľkosť a sila eurozóny chráni euro pred otrasmami zvonku a vďaka tomu je rovnako ako americký dolár príazlivou medzinárodnou menou pre medzinárodný obchod, pôžičky a tiež rezervnou

menou. Euro prispieva ku intenzívnejšej obchodnej výmene, o sa prejavuje v lepšom hospodárskom raste. Výhody úspor z kurzových rozdielov, stabilného prostredia a rozvoja obchodnej výmeny sa prejavia v konečnom dôsledku v lepšej životnej úrovni občanov.

4. Spôsobí zavedenie eura zvýšenie cien?

Domáci produkt je na Slovensku tvorený viac ako 90% súkromným sektorom, kde je cena výsledkom dopytu a ponuky. Z toho teda jasne vyplýva, že tak ako pred zavedením eura, tak aj po jeho zavedení má na ceny najväčší vplyv zákazník, od ktorého závisí, koľko je za produkt či službu ochotný zaplatiť. Zavedenie eura nemá priamy vplyv na zvyšovanie cien. Keď chcú predajcovia ceny zvyšovať, môžu sa o to pokúšať aj teraz.

Je ale tiež pravdou, že niektorí ľudia spájajú euro priamo s cenovými nárastami – v Nemecku sa ujal názov „teuro“ (od nemeckého teuer - drahý). Fakty nám hovoria, že v 12 krajinách eurozóny nebola v roku 2002 vyššia inflácia ako rok predtým. Vnímaná inflácia bola ale omnoho vyššia – ľudia vnímali cenové pohyby citlivejšie, než tomu tak bolo v skutočnosti. Niektorí si tiež spájajú 5-ročnú existenciu hotovostného eura s cenovými nárastami za 5 rokov. Zabúdajú ale na to, že ceny by sa iste hýbali aj bez existencie eura.

Najlepším nástrojom proti cenovým pohybom hore je zdravá konkurencia. Dôkazom je aj skutočnosť, že v odvetviach so silným konkurenčným tlakom nedošlo takmer vôbec k cenovým nárastom (napr. maloobchod). Naopak v odvetviach so slabšou rozvinutou konkurenciou boli zaznamenané cenové nárasty (napr. hotely, služby). Podobný vývoj sa dá očakávať aj na Slovensku. Jedno však bude platiť určite – o cene bude aj po zavedení eura rozhodovať zákazník.

5. Ako sa môžeme brániť proti rastu cien?

Jedným z nástrojov je vytvorenie spoločnej platformy pre seriózných podnikateľov. Spoločnou iniciatívou bývalého splnomocnenca vlády pre zavedenie eura a Podnikateľskej aliancie Slovenska bolo vytvorenie Etického kódexu podnikateľov pre zavedenie eura. Tento dokument, ku ktorému sa prihlásili mnohé slovenské firmy, je dobrovoľným záväzkom signatárov, že nezneužijú proces zavedenia eura na neodôvodnené cenové nárasty a taktó budú pôsobiť aj na svojich dodávateľoch a odberateľoch.

Dôležitým nástrojom je dvojité oceňovanie. Bude povinné do mesiaca od oznámenia oficiálneho výmenného kurzu, ktorý sa o akáva zverejní v júni 2008. Všetky cenovky v obchodoch, ceny na faktúrach, i údaje na výplatných páskach budú potom nielen v slovenských korunách, ale aj v eurách. Bude tomu tak preto, aby sme si všetci lepšie zvykli na nové hodnoty, ale aj preto, aby sme si mohli skontrolovať, či sú prepłaty správne. Správnosť prepátov a zaokrúhľovania na miestach predaja je pripravená kontrolovať aj Slovenská obchodná inšpekcia.

Ďalším nástrojom je intenzívnejší cenový monitoring. Slovenský štatistický úrad monitoruje cenový vývoj mesačne, po zavedení dvojitého oceňovania sa o akáva monitoring týždenný. Dôležité bude aj vytvorenie miesta, na ktoré sa môžu občanovia obracať so svojimi upozomeniami na prípady, ktoré by eventuálne chceli využiť zavedenie eura na cenové nárasty.

6. Dokedy budem môcť platiť korunami?

Obchody budú od 1.1.2009 do 16.1.2009 prijímať euro aj slovenské koruny, ale vydávajú len euro. Po 16.1.2009 bude na Slovensku možné platiť len eurom.

7. Dokedy budú banky vymieňať koruny za euro?

Komerčné banky sú povinné vymieňať korunové mince za euro do 30.6.2009, korunové bankovky za euro do 31.12.2009. Národná banka Slovenska bude vymieňať korunové mince do 31.12.2013, korunové bankovky časovo neobmedzene.

8. Nebudeme mať náhodou slovenské platy a európske ceny?

Cenová úroveň závisí od dopytu a ponuky, teda závisí aj od kúpyschopnosti obyvateľov. Úroveň plátov je nižšia ako v krajinách eurozóny a zavedenie eura povedie k jednoduchšiemu porovnaniu. Čo je ale ešte dôležitejšie je fakt, že euro prispeje k väčšej obchodnej výmene, novým investíciám a teda novým pracovným miestam. Všetky tieto skutoknosti sa následne prejavujú v rýchlejšom raste plátov a v raste životnej úrovne na Slovensku.

9. Prečo sa ponáhľame zaviesť euro?

Ku zavedeniu eura sme sa zaviazali pri našom vstupe do Európskej únie spolu s ďalšími 9 krajinami v roku 2004. Je na každej krajine, aby si stanovila svoj termín pre zavedenie spoločnej európskej meny. Vláda SR prijala Národný plán zavedenia eura dňa 6.7.2005, kedy stanovila termín zavedenia eura na Slovensku ku 1.1.2009. Tento termín vychádzal z reálnych možností našej krajiny a v čase tohto rozhodnutia sme boli napríklad až siedmou krajinou z vtedajších desiatich nových členských krajín EÚ. Odvtedy do eurozóny vstúpilo Slovinsko, kde platí euro od 1.1.2007.

10. Nie je lepšie zaviesť euro spolu s Maďarmi, Čechmi a Poliakmi?

Slovensko, Maďarsko a Poľsko sa zaviazali prijať euro spolu s nami ešte v roku 2004. Je na každej krajine, kedy si stanoví svoj dátum pre zavedenie spoločnej európskej meny. Títo traja naši susedia z Vyšehradskej štvorky si ale tento dátum ešte nestanovili. Dôvody sú v každej krajine iné, niekde ekonomické, niekde výlučne politické. Euro na Slovensku nás môže posunúť ďalej, pretože s týmito susedmi sme aj konkurentmi pri získavaní nových investícií. Zavedením eura sa dostaneme do oblasti väčšej menovej stability, čo je aj jedno z kritérií pre rozhodovanie sa investorov o umiestňovaní svojich investícií. Zavedenie eura nebude mať žiadny negatívny vplyv na náš obchod so susedmi. Aj po zavedení eura u nás bude obchod v dvoch odlišných menách, avšak z našej strany v stabilnejšej mene – až do času, kedy aj naši susedia z V4 nezavedú euro.

11. Aký bude výmenný kurz?

Túto hodnotu zatiaľ nikto nevie. Otvárame, že oficiálny výmenný kurz stanoví Rada EÚ v júni 2008. Vieme ale, že 28. novembra 2005 vstúpila slovenská koruna do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Centrálna parita koruny voči euru bola vtedy stanovená na úrovni trhového kurzu 38,4550 SKK/EUR. Od 19. marca 2007 bola stanovená nová centrálna parita 35,4424 SKK/EUR. To znamená, že výmenný kurz sa môže pohybovať v rozpätí 30,1260 SKK/EUR až 40,7588 SKK/EUR. Oficiálny výmenný kurz bude verejne oznámený a tiež každý predajca je povinný umiestniť ho na viditeľnom mieste vo svojej predajni.

12. Po oznámení výmenného kurzu sa už tento nebude meniť?

Oficiálny výmenný kurz bude platiť pre všetkých od 1.1.2009. Do 31.12.2008 sa ale kurz bude meniť a bude oznamovaný tak ako doteraz Národnou bankou Slovenska na dennej báze.

13. Čo mám urobiť v podniku, aby som sa na euro dobre pripravil?

Je potrebné predovšetkým zanalyzovať všetky Vaše firemné informačné systémy. Z analýzy bude potom vyplývať, čo všetko je potrebné urobiť. Je dôležité dobre sa pripraviť už na dvojité oceňovanie, ktoré bude znamenať uvádzanie dvojitých cenových údajov pre Vašich zákazníkov, ale aj pre zamestnancov. Ak pracujete vo väčšej firme, odporujeme pre hladký priebeh vytvoriť projektový tím. Potrebné je tiež komunikovať s Vašou bankou, aby ste mali dostatok eura v hotovosti v potrebnom množstve. Podceňovať by sa nemala ani príprava zamestnancov a komunikácia s dodávateľmi i odberateľmi. Užitočné je tiež sledovať aktualizáciu Národného plánu zavedenia eura.

14. Najmenšia eurobankovka je 5 euro. To si mám kúpiť mešec na drobné?

Manipulácia s mincami je skutočne tá menej priaznivá stránka zavedenia spoločnej európskej meny. Odporujeme preto viac používať bezhotovostné platby a platobné karty. Je pravdou, že v peňaženkách budeme mať zrejme viac mincí ako sme teraz zvyknutí. Vyplýva to z toho, že naša najnižšia bankovka - 20 koruná - je približne deväťnásobne menšej hodnoty ako bude najnižšia 5 euróv bankovka a tiež z toho, že teraz máme 5 rôznych korunových mincí, ale s eustom ich bude až 8 - 1,2,5,10,20,50 - centové a 1 a 2 euróvé.

15. Keď stratíme svoju menovú politiku, nie je to pre nás nevhodné?

Zavedením spoločnej európskej meny síce nebudeme mať národnú menovú politiku, ale ako člen eurozóny sa budeme podieľať na menovej politike eurozóny. Guvernér našej Národnej banky bude členom Rady guvernérov Európskej centrálnej banky. Vieme, že možnosti slovenskej menovej politiky sú aj tak veľmi obmedzené už pri súasnom tesnom prepojení na euro a na iné stredoeurópske meny. Po zavedení spoločnej európskej meny bude ešte dôležitejšia zodpovedná hospodárska politika a pružnosť na trhu práce.

Vstup do eurozóny sa najviac prejaví v stabilnejšom ekonomickom prostredí a rozhodne znamená viacero výhod.

16. Môžeme si spraviť slovenské papierové euro?

V celej eurozóne platia rovnaké eurobankovky, ktoré vydáva Európska centrálna banka a vlastné papierové euro si nemôže urobiť žiadna krajina osobitne.

17. To mám ako obchodník písať dvojité cenovky pre každý tovar?

Áno, každý tovar musí mať dvojité cenovky – v slovenských korunách i v eurách. Dvojité cenovky sú povinné od doby 1 mesiaca po oznámení oficiálneho výmenného kurzu (oktáva sa v júni 2008) do 31.12.2009. Do 31.12.2008 sa odporúča uvádzať najskôr údaj v korunách a potom v eurách, od 1.1.2009 naopak – najskôr v eurách, potom v korunách. Dvojité cenovky sú dôležitým nástrojom pre vnímanie nových hodnôt spotrebiteľa a slúžia aj ako istá kontrola správnosti prepočtu.

18. Môžem eurom so slovenským znakom platiť aj v Nemecku či Taliansku?

Áno, slovenské euromince budú ihneď po svojej emitácii platné v celej eurozóne, čo je v súčasnosti 13 krajín – Nemecko, Taliansko, Francúzsko, Belgicko, Holandsko, Luxembursko, Grécko, Španielsko, Portugalsko, Rakúsko, Fínsko, Írsko a Slovinsko. Slovenské strany euromincami budú na 1 a 2 eurových minciach reprezentovať slovenský dvojkríž na trojvrší, na 10, 20 a 50 centových minciach Bratislavský hrad a na 1,2 a 5 centových minciach Kriváň.

19. Viem, že firmy, ktoré sa chcú správať slušne, podpísali Etický kódex. Na koho sa môžem obrátiť, ak ho nebudú dodržiavať?

V takomto prípade na Podnikateľskú alianciu Slovenska, ktorá je spolugarantom tejto iniciatívy, prípadne priamo na konkrétne firmy. Keďže firmy tento záväzok prejavili dobrovoľne, predpokladáme, že im bude záležať na dobrej povesti.

20. Je lepšie si dať všetku hotovosť pred 1.1.2009 na účet?

Áno, je skutočne pohodlnejšie uložiť si svoje korunové finančné prostriedky na účet pred 1.1.2009. Po 1.1.2009 sa Vám Vaše hodnoty prepočítajú na euro oficiálnym výmenným kurzom bez poplatkov.

21. Keby sme zaviedli euro neskôr, mohli by sme na tom získať?

Vývoj kurzu sa nedá s istotou predpovedať a preto sa ani nedá odhadnúť, ako by sa hypoteticky vyvíjal v prípade, keby sme na Slovensku nezaviedli spoločnú európsku menu v roku 2009.

22. Budú s eurom nižšie úroky?

Euro je stabilnejšia mena a základné úrokové sadzby sú dlhodobo nižšie ako u slovenskej koruny.

23. Mám zmluvu na úver, zmení sa mi niečo po zavedení eura?

Zavedenie eura nemá vplyv na platnosť zmlúv. Údaje v slovenských korunách sa po 1.1.2009 prepočítajú na euro v oficiálnom výmennom kurze.

24. Podarí sa nám splniť všetky kritéria?

Plnenie kritérií bude vyhodnocované v druhom štvrtroku 2008. Otvárame hladké plnenie podmienok pri stabilite úrokových mier, verejnom dlhu, aj pri stabilite kurzu. Splneným by mal byť i deficit verejných financií. Najsledovanejším kritériom bude určite úroveň inflácie, ktorá bude vyhodnocovaná podľa troch krajín s najnižšou infláciou v EÚ plus 1,5 percentuálneho bodu.

25. Počula som o zásadách zavedenia eura. Aké to sú?

Prvou zásadou je „big-bang“ – to znamená, že sa euro zavedie naraz v jeden deň do hotovostného i bezhotovostného obehu. Týmto spôsobom bolo zavedené euro doteraz len v jednej krajine – v Slovinsku. Ďalšou podstatnou zásadou je nepoškodenie občanov – to znamená, že pri výmene novej meny nebudú občanom úctované poplatky a pri bežných transakciách so štátom sa bude zaokrúhlovať vždy v prospech občanov na 10 eurocentov. Významnou

zásadou je skutočnosť, že zavedenie eura neovplyvní platnosť zmlúvaní iných právnych nástrojov.

26. Ako to bude s účtovníctvom? Musím dvojito oceňovať aj v účtovníctve už v roku 2008?

V účtovníctve môžete používať slovenské koruny až do 31.12.2008. Dvojité oceňovanie platí len pre oceňovanie tovarov a služieb pre spotrebiteľov, nie pre účtovníctvo. Účtovná uzávierka za rok 2008 bude potom prepočítaná oficiálnym výmenným kurzom a od 1.1.2009 sa bude účtovať len v euro.

27. Ako sa budú prerátávať mzdy a dôchodky?

Všetky naše príjmy a výdaje sa prerátajú ku 1.1.2009 jediným oficiálnym kurzom. Platí to teda aj pre mzdy a dôchodky. Keďže platí zásada nepoškodenia občana v styku so štátom, dôchodky sa pri prepočtoch budú zaokrúhlovať na 10 eurocentov hore v prospech občanov.

28. Zmenia sa zavedením eura ceny pohonných látok?

Zavedenie eura nemá vplyv na cenypohonných látok. Tie sú najviac ovplyvnené cenami ropy na svetových trhoch. Ceny pohonných látok v eurách si potom budeme môcť ľahšie porovnať s cenami v krajinách eurozóny.

29. Na čo si budeme musieť dať pozor pri novej mene?

Nová mena bude znamenať nové hodnoty tovarov a služieb. Aby sme si na to zvykli, najlepšou pomôckou budú preto dvojité cenovky v obchodoch. Užitočné bude aj skontrolovať si doma i v práci všetky „zabudnuté“ zásuvky, i tam náhodou nie sú slovenské koruny, ktoré je potrebné zmeniť na eurá. Najjednoduchšie je vložiť si koruny na účet pred 1.1.2009, aby nám odpadli starosti s výmenou peňazí. No a v neposlednom rade si budeme musieť dať pozor na zbytočné míňanie drobných - cent nie je halier a euro nie je korona! Každý cent sa ráta!

30. Ako sa dá pomôcť starším ľuďom?

Starším ľuďom sa pri upozorovaní na nové hodnoty tovarov a služieb dá pomôcť popri dlhom povinnom dvojitom oceňovaní tak, že v každej predajni bude na viditeľnom mieste umiestnený oficiálny výmenný kurz a tiež aj spotrebiteľskými kalkulačkami, ktoré im umožnia jednoduchý a rýchly prepočet starých a nových cien.

8. Prečo je pre mňa dôležité euro?

Keď som v roku 1998 začínal ako predseda vlády, veľa ľudí mi želalo, aby sme priviedli našu vlasť do spoločnosti najvyspelejších krajín. To sa nám podarilo a dnes mám dobrý pocit, že výsledkom našej práce sa Slovensko posunulo ďalej a že to predovšetkým cítia aj naši občania. Nechceme a nesmieme sa zastaviť. Pred nami je stále veľa práce a úsilia aj v realizácii prospešných európskych myšlienok. Sme v procese prípravy na zavedenie eura a želim si, aby sme sa dobre pripravili a využívali výhody spoločnej európskej meny v prospech zlepšenia života ľudí na Slovensku.

**Mikuláš Dzurinda,
predseda SDKÚ-DS a poslanec NR SR**

Zavedenie eura na Slovensku považujem za dôležité z viacerých dôvodov. Ide o priamy, ale aj nepriamy pozitívny vplyv, ktorý to má a bude mať.

Najdôležitejšie priame vplyvy spočívajú v tom, že euro prispieje k vyššiemu ekonomickému rastu, ktorý je zase nevyhnutným predpokladom rastu životnej úrovne a zamestnanosti. Vyšší rast sa dostaví najmä v dôsledku zníženia miery neistoty a výkyvov v pohybe kurzu pri eure oproti korune, čo je pre takú malú, otvorenú a dynamickú ekonomiku, akou slovenská je, nepochybne kľúčové. Druhým dôležitým priamym efektom je zníženie transakčných nákladov, najmä poplatkov spojených s konverziou koruny na euro pri dovoze a vývoze. Toto sú najdôležitejšie, všeobecne známe, priame pozitívne efekty zavedenia eura, na základe ktorých napríklad NBS predpokladá, že vstup do eurozóny môže v slovenských podmienkach znamenať dodatočné navýšenie tempa ekonomického rastu až o takmer jedno percento.

Menej sa však diskutuje a veľa o nepriamych efektoch vstupu do eurozóny. Pritom mám na mysli nielen efekty, ktoré sa dostavia po vstupe, ale aj, alebo dokonca omnoho viac, efekty predvstupového procesu.

Potreba plnenia maastrichtských kritérií je dôležitým nástrojom, ktorý zvyšuje fiškálnu disciplínu a znižuje riziko nezodpovedného a nekompetentného nakladania s verejnými zdrojmi, prípadne riziko inej nezodpovednej a nekompetentnej hospodárskej politiky. Veľmi jasne sa to ukázalo na vývoji po voľbách v júni 2006. Skutočnosť, že Slovensko sa ako prvá a zatiaľ jediná krajina V4 už kvalifikovala do predsiene eura, systému ERM, spolu s reakciou trhov na zostavenie Ficovej vlády v júli 2006, viedli k tomu, že vládna koalícia sa nakoniec pomerne rýchlo prihlásila k zavedeniu eura v pôvodne stanovenom termíne 1.1.2009, čo následne vytvorilo silné obmedzenia voči nekompetentným a nezodpovedným rozhodnutiam, ktoré by inak zrejme hrozili. Udržanie deficitu verejných financií pod 3% na rok

2007 je omnoho viac dôsledkom eurozáväzku, ako výsledkom vedomej zodpovednosti a kompetentnosti vlády.

Každá minca má však dve strany. Napríklad hrozba nezodpovednej fiškálnej expanzie je ako tak zažehnaná do vstupu do eurozóny. Avšak po tomto termíne bude riziko väčšie, pretože takáto politika nebude priamo tržmi trestaná vo forme znehodnotenia meny, resp. rastom úrokovej miery. A to v prípade Ficovej vlády naozaj nemusí byť len teoretická hrozba. Ak je už dnes, pár mesiacov po voľbách, jediným kritériom rozhodovania vlády jej popularita, čo bude vláda a najmä jej predseda robiť v druhej polovici volebného obdobia, či pár mesiacov pred voľbami? Ostáva otázkou, či bude Európska únia schopná zabrániť takémuto vývoju dôsledným uplatnením Paktu rastu a stability. Na odpoveď si budeme musieť počkať.

Ivan Mikloš, podpredseda SDKÚ DS a poslanec NR SR

Po prvé – je to praktické, po druhé – podporuje to pocit príslušnosti k Západnej Európe. Ale v tom prípade nesmieme cestovať do Švajčiarska a Anglicka. ... A okrem toho bude menej miliónárov!

Milan Lasica, herec a režisér

V prvom rade by som chcela povedať, že ako ekonómka ve mi dobre chápem, aké veľké úspory môžu firmy ale i obyčajní ľudia dosiahnuť, ak nebudú musieť platiť bankám a finančným inštitúciám poplatky za konverziu mien pri obchodovaní i cestovaní, a ako im to uľahčí porovnávanie nákladov a cien v rôznych krajinách Európskej únie. Zavedenie eura a teda jednotná mena vo veľkej časti Európy mi uľahčí i výskum, v ktorom často porovnávam rôzne ukazovatele v rôznych krajinách – nebude treba robiť zložité kurzové prepočty, ktoré aj tak vždy sú do určitej miery nepresné.

Okrem toho ako „rodinný ekonóm“ sa ve mi teším, že sa zbavím jednej novej mory, a to uschovávanía zvyškov rôznych mien v našej domácnosti – manžel, ja, i naše dve deti často cestujeme, a tak sa u nás, aj keď v malých množstvách, za tie roky cestovania nahromadili drobné bankovky a rôzne mince, ktoré sme nestihli v zahraničí minúť, a ktoré nemáme srdce zahodiť – naše „portfólio“ momentálne obsahuje české koruny, chorvátske kuny, maďarské forinty, poľské zloté, dánske koruny, britské libry, švajčiarske franky... (a z minulosti tu ešte máme francúzske franky, nemecké marky, grécke drachmy, rakúske šilingy, talianske líry, a najnovšie aj slovinské toliare, ktoré sú prirodzene už len suveníry). V čom viac krajinách bude euro,

tým viac budeme slobodnejší ako spotrebiteľia, a tým menej budeme nútení uschovávať tieto mince a bankovky, ktoré nemá význam meniť, a ktoré vždy znamenajú určitú stratu pre nás.

**Prof. Soňa Ferenciková, Obchodná fakulta,
Ekonomická univerzita Bratislava**

Osobne vidím dve roviny prijatia Eura v SR: politicko-spoločenskú a ekonomickú.

V politicko-spoločenskej rovine to pre mňa znamená, že po predpokladanom vstupe SR do Schengenského priestoru by euro ako spoločná mena bolo zaváňaním snahy o integráciu do vyspelej Európy a tým aj plná akceptácia Slovenska ako člena EU v praxi.

Z ekonomickej stránky vidím zjednodušenie platobného styku s krajinami EÚ ako i väčšiu stabilitu krajiny. Slovenskú ekonomiku by už nemali ohrozovať menové výkyvy, čo je pre občanov i podnikateľov nesporná výhoda. Ak v našej krajine zvládneme etiku prechodu na euro (myslím tým zabránenie neúmernému zneužitiu prechodu na bezdôvodné zvyšovanie cien), čo je aj apel pre podnikateľov štát, mali by občania z prijatia eura len profitovať. Veľmi taký malý príklad, ako je dovolenka v cudzine bez nutnosti platiť poplatky za výmenu valút Slovákom, ktorí si zvykli cestovať ušetriť nemalé prostriedky. A to úmyselne nehovorím o výhodách pre veľké podniky pri plánovaní nákupu a predaja produktov, atď.

Pavol Múdry, generálny riaditeľ SITA

Hlavnou náplňou činnosti spoločnosti MIP, s.r.o., je renovácia cartridge pre laserové, atramentové a ihličkové tlačiarne, kopírky a faxy.

Všetky komponenty potrebné na renováciu spomenutých kaziet sme nútení dovážať zo zahraničia a tým chcem povedať, že zavedenie eura je pre naše podnikanie dôležité.

Množstvo poplatkov vyplývajúcich z nákupu EUR nám odpadne a tým nám zlacnie a zároveň sa zjednoduší platobný styk s dodávateľmi.

Taktiež výpočet „domácich“ cien, ktoré sú úzko viazané na nákupné ceny v EUR a na ich prepočet na SKK nám odpadnú a ušetria nás administratívnych úkonov, nehovoriac o tom, že „náš“ kurz je iný ako kurz pre väčšie spoločnosti.

Ivan Harant, podnikateľ

Pre m a sú rozhodujúce dva dôvody. Po prvé: Používanie rôznych mien zvyšuje náklady. Nejde len o to, že rôzne meny zaťažujú občanov a podniky, ale aj o to, že menová politika odberá krajine kapacity (najmä ľudské a finančné), ktoré by mohli byť efektívnejšie využité v jej prospech.

Po druhé: Momentálne existuje pomerne silná zhoda vo vyspelých štátoch v názoroch na správnu menovú politiku. Nemá preto význam, aby tieto štáty medzi sebou súťažili v jej realizácii. Ak by mala vzniknúť argumentácia proti vstupu SR do Eurozóny založená na nízkej flexibilitě trhu práce a vysokých sociálnych rozdieloch, musela by sa rozpadnúť aj „menová únia“ používajúca Slovenskú korunu. Aj naša krajina je totiž veľmi heterogénna.

Eugen Jurzyca, ekonóm

Zaviesť euro je pre m a dôležité už len z veľmi prozaických osobných dôvodov. Nechcem strácať na každej platbe v zahraničí percentá pri výmene slovenskej koruny za euro. Okrem toho očakávam, že zavedenie eura zvýši porovnateľnosť cien a to následne prinúti našich obchodníkov, aby prispôbili ceny toho istého tovaru cenám v okolitých krajinách. Nebude sa potom stávať, že ceny rovnakého tovaru sú v Rakúsku nižšie ako u nás, na Slovensku. V neposlednej rade si myslím, že zavedenie pomôže v zjednodušení pohybu tovaru a tak si budem môcť objednávať z ktoréhokoľvek zásielkového obchodu v Európe, bez toho, aby som musela použiť ďalšiu dopravnú spoločnosť. Pevne verím, že pre Slovensko ako také prijatie eura za našu menu pomôže prilákať nových zahraničných investorov, ktorým pri zvažovaní svojich možných investičných aktivít odpadne riziko kurzových rozdielov.

Lucia Klečková, žena v domácnosti

Na euro sa teším, lebo prinesie najmä nám mladým väčšiu slobodu – slobodu cestovať, nakupovať, poznávať a zvýši tým aj našu európsku identitu. Zároveň bude pre m a hrdosťou, že Slovensko je vďaka ekonomickej výkonnosti a zodpovednej politike krajinou schopnou mať možnosť patriť do klubu krajín používajúcich túto jednu z najstabilnejších mien vo svete vôbec a využívať naplno jej výhody.

Andrej Môtovský, študent

Vždy je pre m a dôležité, aby za to, čo zarobím, som si mohol aj viac kúpiť. Dúfam, že s eurom to tak bude a že obchody nebudú zdražovať. Veľmi predsa potom by to ľudia nekupovali, nie? Asi si budeme musieť zvyknúť na nižšie

isla a dáva pozor na mí anie drobných. Na euro so slovenským znakom sa celkom teším.

Boris Tršťan, robotník

„Jednotlivé kroky prechodu na euro od duálneho oce ovania, až po úplný prechod bude znamena pre podnikateľskú obec ve ké množstvo procesných aj faktických zmien. Pri takto komplikovanom a náročnom procese, ktorý sa dotýka všetkých podnikateľských subjektov majú primárnu úlohu kompetentné štátne a verejné orgány a inštitúcie, ktoré musia hlavne zabezpe í dostato nú informovanos malých a stredných podnikateľov na území celej Slovenskej republiky. Na druhej strane, pre podnikateľov je k ú ové uvedomi si, aká krehká je dôvera ich zákazníkov a klientov, ktorá môže by narušená nesprávnymi krokmi vyplývajúcimi práve s nepripravenosťou jednotlivých krokov, poprípade neetickým správaním sa pri prechode na euro. Pre človeka, ktorý je aktívny v podnikateľskej oblasti a zároveň pôsobí aj ako predstaviteľ podnikateľskej asociácie, vnímam obidve strany mince ve mí intenzívne a snažím sa prostredníctvom viacerých verejných aktivít v tejto oblasti pôsobi tak, aby celkový prechod na euro viedol ku prospechu všetkých zainteresovaných.“

Martin Krekáč, prezident Podnikateľskej Aliancie Slovenska

Zavedenie eura vítam preto, lebo bude vies k alšiemu a rýchlejšiemu rastu životnej úrovne našich udí a vytvorí priestor na to, aby sa naše deti a vnú atá cítili všade v Európe ako doma. V Európe bez akýchko vek hraníc, v Európe využívajúcej jednu jedinú menu - euro. A to povedie aj k tomu, že rozdiel medzi životnou úrovou obyvateľov našej krajiny a vyspelej asti Európy sa vyrovná omnoho rýchlejšie.

Elena Kohútiková, vrchná riaditeľka VÚB

Ako riaditeľka strednej školy si od eura s ubujem preh adnejšie prepo ty všetkých ekonomických ukazovateľov vzdelávania v jednotlivých krajinách EÚ a ove a lepšie možnosti komparácie školských systémov.

Ako ob an EÚ sa teším na zjednodušenie kontaktov so zahrani ím. Okrem toho považujem zavedenie spoločnej meny za dôležitý krok pri vytváraní pocitu európskej spolupatričnosti.

Mária Vydrová, riaditeľka Gymnázia

Zavedenie Eura ako meny na Slovensku môže plniť pod a môjho názoru viacero funkcií:

- **Liberalizačnú**
- **Stabilizačnú**
- **Orientačnú**

a v konečnom dôsledku i **motivačnú**.

Liberalizáciou mám na mysli zrovnoprávnenie postavenia exportérov a importérov.

Stabilizáciou mám na mysli vytvorenie predpokladu pre dlhodobé plánovanie ekonomických ukazovateľov podnikateľských subjektov.

Orientáciou mám na mysli zjednodušenie porovnávania cien nielen pri dodávateľsko - odberateľských vzťahoch, ale hlavne v rozhodovacom procese konečných spotrebiteľov, a teda zákazníkov.

Tento fenomén zároveň poprie tvrdenie euroskeptikov, ktorí vidia iba prepočet priemernej mzdy na novú menu a nevidia si, aký vážny cenový rozdiel v Eurách je pri väčšine porovnaných výrobkov a služieb u nás a v zahraničí.

V konečnom dôsledku som presvedčený, že zavedenie Eura bude mať zároveň funkciu motivačnú, ktorá bude prirodzeným motorom rastu ekonomiky Slovenska a pomôže nám rýchlejšie znižovať rozdiely medzi Slovenskom, jeho obyvateľmi a vyspelejšími štátmi Európy.

Adrián Ďurček, člen Prezídia RÚZ

Pohybujem sa v prostredí, ktoré takpovediac nepozná hranice - v umení. Keď cestujem, mám spevácke angažmány aj v zahraničí, študujem na zahraničnej univerzite. Preto stále musím zamieňať peniaze z koruny na euro a naopak a sledovať meniaci sa kurz. Z vlastnej skúsenosti viem, aké nezaťažujúce je mať vo vrecku jednu menu, s ktorou možem platiť v rôznych krajinách. Pracujem v oblasti čisto tvorivej, ktorej výsledkom nie je hmotný produkt. Nedokážem posúdiť, ako ovplyvní zavedenie eura v súvislosti s ekonomickými a sociálnymi podmienkami. No v dnešnej dobe už vývoj napreduje tak rýchlo, že určité zmeny sú len jeho prirodzeným dôsledkom a nemá význam brániť ničomu, čo skôr či neskôr aj tak nastane. Podobné zmeny sa udiali aj v iných krajinách a jasne ukázal, že to funguje.

Lucia Lužinská, herečka a speváčka

Zavedenie eura odstraňuje v obchodnom styku s partnermi z krajín EU riziká plynúce z pohybu kurzu národnej meny a zjednodušuje platobný styk a jeho prípravu na podnikovej, ale i nepodnikovej úrovni.

Peter Líška, riaditeľ ŠL TANAP

Euro je pre m a ve mi dôležité a to hne z dvoch poh adov. Osobného i národného. Pri cestovaniach, a tých mám veľa, je pre mňa rozhodne jednoduchšie, efektívnejšie a úspornejšie. To isté platí aj pri administratívne osobných bankových záležitosti. Z poh adu Slovenska Euro prinesie ešte vä šie výhody. Garantuje nižšiu úrokovú sadzbu a lepšiu ekonomickú stabilitu, čím stimuluje viac investícií. To prispieva k vyššiemu rastu HDP i pracovných príležitostí. Teda k vyššej životnej úrovni všetkým.

Peter Šťastný, poslanec EP

Význam zavedenia eura na Slovensku vnímam v dvoch rovinách. Prvou je rovina bežného ob ana – jednotlivca krajiny eurozóny, na ktorého bude ma zavedenia eura priamy, resp. nepriamy vplyv. Druhou rovinou je vnímanie ľloveka ako sú asti celku, t.j. štátu a s tým je spojená celková zmena pozície vnímania krajiny v celosvetovom meradle.

Praktické a „hmatateľné“ dopady jednotnej meny EÚ na Slovensku vidím v prvom rade v zjednodušení pohybu Slovákov v rámci EÚ, resp. mimo nej. Spoločná mena odbúra nutnosť výmeny slovenských korún na eurá vždy, keď prekro íme hranice našej vlasti. Už nebude potrebné rozlišovať bankovky a mince v prípade, keď sa rozhodneme navštívi niektorú z 12-tich krajín eurozóny.

Spoločná mena má ve ké pozitívum pre jednotný trh EÚ a pre všetkých jeho priamo alebo nepriamo zúčastnených aktérov. Výkyvy výmenných kurzov sa eliminujú, čo má za následok stabilizáciu podnikateľského prostredia. Používanie jednotnej meny znižuje riziká podnikateľskej innosti, ahšie sa budú plánovať investície v rámci podnikania, a pod.. V podnikaní nastane vä šia konkurencia v dôsledku jednoduchšieho porovnávania cien medzi jednotlivými krajinami. o by malo pre kone ného zákazníka = spotrebiteľa priniesť výhody (kvalitný tovar za nižšiu cenu, resp. službu navyše, všetko závisí od podnikateľa ako sa vysporiada s konkurenciou na trhu a priláka, resp. presved í zákazníka).

Zavedenie eura budem vnímať aj z poh adu postupu Slovenska v o iam mnohých zahraničných demokracií, vyspelých ekonomík a medzinárodných organizácií. Splnenie prísnych maastrichtských kritérií bude dobrým „vysved ením“ pre slovenskú ekonomiku.

Netreba zabúda na tzv. psychologický efekt výmeny slovenskej koruny na euro. Niektorým bude ľúto za slovenskou korunou, tak ako sa Nemci alebo Francúzi ažko ľú ili so svojimi národnými menami. Ja sa naopak teším na slovenské europeniaze. Krivá , Bratislavský hrad budú ve mi dobre prezentova Slovensko ako lenskú krajiny EÚ.

Nezabudnime však na správnu a v asnú propagáciu eura, aby sme boli v as informovaní o prechode na euro a zabránili špekulantom vo zvyšovaní cien spotrebného tovaru a služieb.

Mária Danielčáková, štátny zamestnanec

Myslím že zavedenie eura urobí život omnoho jednoduchším. Cestovanie, platenie, prerátavanie z jednej meny na druhú... Jednotlivé EÚ krajiny budú ma opä k sebe o osi bližšie. A zblížovanie je pod a m a vždy pozitívna hodnota.

Uvedomujem si že nevyhnutné niektoré veci zavedením eura zdrazia. Verím však, že v adekvátnom ase aj kúpyschopnos slovenského národa stúpne a euro mena už bude vnímaná len ako alšia pozitívna zmena v histórii nášho národa.

Dominika Bì táková, lekárka

V prvom rade ho vnímam ako zav šenie integra ného procesu Slovenska. Táto krajina dokázala, že lenstvo v únii si zaslúži nielen kvôli splneniu prístupových kritérií, ale aj preto, že je schopná alšieho napredovania a rastom HDP sa radí do klubu najrýchlejšie rastúcich ekonomík sveta. Slovensko si vytvorilo image dôveryhodného partnera a je potrebné, aby dodržalo všetky záväzky a definované kritériá.

Spolo ná mena bude ma zásadný dopad na fungovanie ekonomiky. Výrobcovia sa budú musie vyrovná s konkure ným tlakom. Zárove sa zvýši ich atraktívnos pre vstup nových zahrani ných investorov. S tým je ruka v ruke spojený nárast pracovných príležitostí a otvoria sa nové možnosti i pre subdodávate ov. To všetko sa podpíše pod zvýšenie životnej úrovne.

Z poh adu finan ného partnera našich firemných klientov vidím dôležitý prínos v znížení nákladov v súvislosti s kurzovým rizikom a ešte astokrát následných kurzových strát. Prijatie eura v konečnom dôsledku je pozitívom aj pre pôvodných členom eurozóny v oblasti trhu práce, produkcie, trasferu kapitálu a pod.

Chcela by som spomenúť i výhody pre fyzické osoby. Obyvatelia pri svojich cestách už nebudú musieť hada zmenáreň a porovnávať, ktorá je výhodnejšia. Budú si môcť hada porovnávať ceny tých istých produktov a služieb doma i v zahraničí.

Veľmi dôležité bude pripraviť občanov na požívanie a myslenie v eurách. Čím lepšia bude osvetla, tým jednoduchšie sa im bude prechádzať z pôvodných cien a tým menej obáv budú mať zo zmien.

Regina Ovesny-Straka, prezidentka Asociácie bánk

Spoločná mena priniesla v Európe mnoho ekonomických benefitov pre krajiny eurozóny. Spoločujú vo väčšej menovej stabilite a odolnosti, ako aj v efektívnejšom fungovaní spoločného trhu. Navyše sa napomohlo obchodovaniu, prílivu zahraničných investícií, redukovaná bola zraniteľnosť na globálne menové turbulencie a akcelerovala tiež integrácia finančných trhov.

Spoločná mena môže tiež ponúknuť mnoho výhod a benefitov pre Slovensko. Euro priniesie viac možností voľby, transparentnosti a cenovej stability pre spotrebiteľov a občanov a viac príležitostí a bezpečnosti pre podnikanie a trhy. Cestovanie, štúdium a práca v zahraničí sa vďaka euru stane jednoduchšie – to bude osobitne výhodné pre mladých. Euro tiež zlepší ekonomickú stabilitu a rast, podporí zahraničný obchod a prístup ku väčšiemu výberu a lepšej kvalite finančných služieb. Pre krajiny eurozóny znamená nárast investorskej dôvery a ďalší rast investícií. Pre Slovensko ako relatívne malú a otvorenú ekonomiku, ktorá je vysoko integrovaná na eurozónu cez obchod a investície, priniesie zavedenie eura ďalší stimul rastu popri zvýšenej stabilite a odolnosti na externé šoky. Pre plné využitie výhod z členstva v eurozóne však musí Slovensko v najbližších rokoch ukázať vysoký stupeň konvergenencie a splniť konvergenčné kritériá.

Joaquin Almunia, eurokomisár pre ekonomické a menové záležitosti

História Európskej únie a eura

Začiatky eura

História sa začala 1. januára 1999, keď 11 krajín EÚ, ku ktorým sa neskôr pridalo Grécko, vytvorili menovú úniu a pevne si stanovili kurzy svojich národných mien ku euru. Prvé eurové bankovky a mince vstúpili potom do obehu od 1. januára 2002. Týmto dátumom predchádzala dlhá história európskej spolupráce a integrácie.

Začiatky Európskej únie

- **19 September 1950: Európska platobná únia**

Európska platobná únia bola založená ako doplnok Organizácie pre európsku ekonomickú spoluprácu (predchodca OECD) s cieľom poskytovania základne pre konvertibilitu mien v Európe. Ustanovila automatický mechanizmus zúčtovania prebytkov a deficitov členov, napomáhajúc tak ekonomickej obnove a integrácii v Európe.

- **18 Apríl 1951: Európske združenie pre uhlie a oceľ**

Šesť krajín podpísalo Parížsku zmluvu, čím založili Európske združenie pre uhlie a oceľ ako prvý základ pre formovanie neskoršej Európskej únie. Zmluva vydržala 50 rokov a vypršala až v roku 2001.

- **25 Marec 1957: Rímske zmluvy**

Rímska zmluva založila Európske hospodárske spoločenstvo. ňo sa týka menovej spolupráce, je zatiaľ minimálna medzi šiestimi zakladajúcimi členmi. Všetkých týchto šesť krajín bolo ústanníkom medzinárodného Bretton-Woodského menového systému od roku 1944. Systém bol založený na zlatých štandardoch a pevných výmenných kurzoch. Bretton-Woodský systém prispel pomerne úspešne ku vytvoreniu menovej stability vo svete a v období po 2. svetovej vojne a vtedy sa nepovažovalo za nutné zaviesť nejaký paralelný systém v Európe.

- **29 December 1958: Európska menová zmluva**

Európska menová zmluva bola určená pre všeobecnú konvertibilitu európskych mien a samozrejme pre podporu multilaterálneho obchodu. Bola pokračovaním štruktúry menovej spolupráce nastavenej Európskou platobnou úniou. Zmluva skončila až v roku 1972.

- **Ku koncu roku 1960: Menová nestabilita**

Bretton-Woodský systém začal vykazovať slabé stránky a ohrozoval menovú stabilitu v Európe. Postupne viedli tieto tlaky ku vytvoreniu novej štruktúry pre zlepšenie európskej menovej stability.

- **1-2 December 1969: Haagský Summit**

Haagský Summit hláv štátov rozhodol o vytvorení Ekonomickej a menovej únie (EMU) a vytvoril predtým špecializovanú skupinu vedenú luxemburským premiérom Pierre Wernerom.

- **8 Október 1970: Wernerova správa**

Wernerova správa navrhla trojstupňový plán pre vytvorenie Ekonomickej a menovej únie do nasledovnej dekády. Zásadné ekonomické a menové rozhodnutia sa budú prijímať na úrovni spoločenstva, kam budú presunuté aj určité zodpovednosti z národnej úrovne.

Ku fixným konverzným kurzom, vytvoreniu spoločnej meny a spoločnej menovej politiky má navyše EMU presadzovať harmonizáciu a unifikáciu ekonomických politík na úrovni spoločenstva. To má obsahovať kontrolu podstatných položiek rozpočtov členských štátov a vytvorenie príslušných inštitúcií spoločenstva, ako aj napríklad Výboru guvernérov centrálnych bánk, či útvaru pre rozhodovanie o ekonomickej politike, politicky zodpovednému reformovanému Európskemu parlamentu.

Tri stupne pre vytvorenie EMÚ boli stanovené nasledovne:

1. Obmedzenie fluktuácie rozdielov medzi menami členských štátov, základné pravidlá pre ekonomickú politiku na úrovni spoločenstva, koordinácia rozpočtových politík, a príprava zmien do Zmluvy pre ďalšie štádia

2. Integrácia finančných trhov a bankových systémov pre vytvorenie voľného trhu kapitálu, progresívna eliminácia fluktuácie kurzov, užšia kooperácia krátkodobých ekonomických politík a rozpočtových kritérií
3. Pevné stanovenie výmenných kurzov medzi národnými menami, znížovanie ekonomických politík, založenie spoločného systému centrálnych bánk

- **1971 : Kolaps Bretton-Woodského systému**

Bretton-Woodský systém skolaboval, keď americký prezident Nixon oznámil, že USA nebudú pokračovať v krytí amerického dolára zlatom. Prinieslo to prakticky zánik pevného kurzového režimu a znamenalo vlnu nestability vo výmenných kurzoch. Projekt EMÚ bol dočasne prerušený.

- **24 April 1972: Had v tuneli**

Šesť členských štátov založilo mechanizmus „had v tuneli“, aby obmedzilo pohyby medzi svojimi menami – mechanizmus bol „had“ a americký dolár bol „tunel“. Napriek dobrým úmyslom sa systém dostal pod tlak v dôsledku ropnej krízy začiatkom sedemdesiatych rokov, keď členy členských štátov zaznamenali ostré výkyvy a niektoré z nich nakoniec systém opustili. Do roku 1977 sa potom systém redukoval na sústredenie sa okolo nemeckej marky a zostalo v ňom len 5 z deviatich členských štátov.

- **1 Január 1973: Dánsko, Írsko a Veľká Británia vstúpili do Európskeho spoločenstva**

- **5 December 1978: Európsky Menový Systém**

Na bruselskom európskom summite sa z francúzsko-nemeckej iniciatívy rozhodlo o znovuoživení Európskeho menového systému (EMS) s cieľom stabilizovať výmenné kurzy, znížiť infláciu a pripraviť menovú integráciu. EMS začal fungovať od 13 marca 1979.

Systém sa skladal z 3 prvkov:

1. Menový koš (European Currency Unit alebo ECU);
2. Menový stabilizačný mechanizmus (Exchange Rate Mechanism alebo ERM);

3. Mechanizmus pre finančné menové intervencie (Európsky Menový Kooperačný Fond FECOM).

ERM dal každej mene centrálny výmenný kurz ku ECU, čo vlastne určilo aj centrálny kurz medzi jednotlivými menami navzájom.

Účastníci museli dodržiavať výmenné kurzy v rámci 2,25% rozpätia, okrem Talianska s rozpätím 6%, a Veľkej Británie, ktorá pôvodne zostala mimo tohto systému.

- **1. január 1981: Grécko sa stáva desiatym členským štátom Európskeho spoločenstva**
- **1. január 1986: Španielsko a Portugalsko vstupujú do spoločenstva**
- **17. a 28. február 1986: Podpis Spoločného Európskeho aktu**

Spoločný Európsky akt bol podpísaný s cieľom vytvoriť „oblasť bez vnútorných hraníc pre voľný trh tovaru, osôb, služieb a kapitálu“

V skutočnosti to znamenalo veľmi ambiciózne legislatívne programy, ktoré mali eliminovať bariéry vo vnútornom trhu medzi členskými štátmi. Cieľom bolo tiež skončiť s rozkúskovaním spoločného trhu, čo bolo považované za dôvod európskej konkurencieschopnosti vo svetovom meradle. Menová spolupráca bola novinkou v kompetenciách spoločenstva.

- **28. jún 1988: uvedenie štúdie o EMU**

Vytvorenie spoločného trhu prinieslo nový stimul ku myšlienke spoločnej meny a Európska rada v Hanoveri dospela k záveru, že „realizáciou Spoločného aktu členské štáty potvrdili spoločný záujem na realizácii ekonomickej a menovej únie“

Výbor na čele s predsedom Komisie Jacques Delorsom bol určený na „návrh konkrétnych krokov vedúcich k takejto únii.“

- **12. apríl 1989: Delorova správa**

Delorova správa navrhla plán zavedenia EMÚ na tri etapy, v rámci inštitucionálneho zabezpečenia na úrovni spoločenstva v ekonomických oblastiach priamo súvisiacich s EMÚ. Správa navrhla vytvorenie menových inštitúcií, konkrétne Európskeho systému centrálnych bánk, ktorý by bol

zodpovedný za formulovanie a implementáciu menovej politiky, ako aj riadenie vonkajšej kurzovej politiky. Na rozdiel od Wernerovej správy nenavrhol nový útvar pre koordináciu ekonomických politik, ale presadzovala, aby to zostalo v kompetencii existujúcich inštitúcií.

Tri etapy pre rozvoj EMÚ boli nasledovné:

1. **Etapa 1:** Užšia spolupráca medzi centrálnymi bankami v súvislosti s menovou politikou, odstránenie prekážok finančnej integrácie, monitorovanie národných ekonomických politik a koordinácia rozpočtových politik
2. **Etapa 2:** Prípravná fáza pred záverečnou etapou EÚ, založenie európskeho systému centrálnych bánk, postupné presunutie menovej politiky na európske inštitúcie a obmedzenie pohybov v kurzovom mechanizme
3. **Etapa 3:** Fixovanie výmenných kurzov medzi národnými menami a ich nahradenie spoločnou európskou menou. Zodpovednosť za menovú politiku bude plne presunutá na európsky systém centrálnych bánk.

Väčšina myšlienok z Delorovej správy bola základom pre EMÚ zmluvne podpísanú v Maastrichte.

- **27 Jún 1989: Realizácia Delorovej správy**

Delorovu správu prijala Európska rada v Madride a rozhodla, že prvá etapa plánu sa bude realizovať od 1. júla 1990.

- **8-9 December 1989: Európska rada v Štrasburgu**

Európska rada v Štrasburgu rozhodla zavolať medzivládnu konferenciu za účelom prípravy zmien do Rímskych zmlúv tak, aby vývoj smeroval ku EMÚ.

- **7 Február 1992: Podpis Maastrichtskej zmluvy**

Medzivládna konferencia vyvrcholila novou zmluvou o Európskej únii, ktorá bola podpísaná v Maastrichte a stanovila si oficiálne za cieľ vytvorenie EMÚ.

Zmluva nastavila niekoľko konvergencných kritérií pre členské štáty, pripravujúce sa na EMÚ – infláciu, verejné financie (deficit a dlh), stabilita kurzu a dlhodobých úrokových mier.

- **16 September 1992: 'Čierna streda'**

Turbulencia na kurzovom trhu destabilizovala niektoré mienkovo silných štátov, najmä však španielsku pesetu a taliansku líru. Britská libra a talianska líra boli nútené opustiť systém kvôli nedodržaniu fluktuatívnej hranice a následne boli devalvované.

- **August 1993: Rozšírenie kurzového mechanizmu**

Z dôvodu zabráneniu špekulatívnych tlakov, najmä na španielsku pesetu a francúzsky frank, boli fluktuatívne pásma dočasne rozšírené. Nové pásmo bolo stanovené na úroveň 15% plus/mínus okolo úrovne centrálnej parity.

- **29 Október 1993: Rozhodnutie o založení Európskeho menového inštitútu/Európskej Centrálnej Banky**

Za sídlo Európskeho menového inštitútu bol zvolený Frankfurt, kde bol inštitút zriadený v roku 1994. Následníkom inštitútu bola potom Európska centrálna banka.

- **1 November 1993: Maastrichtská zmluva začína platiť**

- **Január 1994: Druhá etapa EMU: Zriadenie Európskeho menového inštitútu**

Európsky menový inštitút (EMI) bol zriadený s cieľom:

„zabezpečiť podmienky pre prechod do tretej etapy EMÚ... posilnením koordinácie menových politík s ohľadom na cenovú stabilitu; pripraviť zriadenie Európskeho systému centrálnych bánk, spoločnej menovej politiky a vytvorenie spoločnej meny v tretej etape.“

(článok 2 Protokolu o EMI).

To obsahovalo úlohu posilnenia kooperácie medzi národnými centrálnymi bankami, posilnenie koordinácie národných menových politík s cieľom zabezpečenia menovej stability a dohľad nad technickou prípravou spoločných európskych bankoviek. Bankár a ekonóm Alexandre Lamfalussy bol menovaný prezidentom EMI.

- **1 Január 1995: Rakúsko, Fínsko a Švédsko sa stali členmi Európskej únie**

- **16 December 1995: Zrod pomenovania euro a prijatie Madridského scenára**

Lídri EÚ na Európskej rade v Madride rozhodli o pomenovaní spoločnej meny „euro“ a za zavedenie poslednej etapy EMÚ zvolili dátum 1. január 1999.

- Rozhodnutie o tom, ktoré členské štáty budú implementovať euro, sa urobí v roku 1998 na základe ekonomických údajov za rok 1997;
- Bolo rozhodnuté o zriadení Európskej centrálnej banky vymenovaním manžmentu tak, aby mohla fungovať od 1.1.1999.

Bolo rozhodnuté o trojročné období medzi zavedením a začatím fungovania eura v bezhotovostnom obehu a uvedením bankoviek a mincí do hotovostného obehu;

- Bol prijatý princíp 'žiadny nátlak, žiadny zákaz', znamenajúci slobodu vo vykonávaní transakcií v eure počas prechodného obdobia. Neexistovala žiadna povinnosť tak konáť.
- Bolo rozhodnuté o maximálnom možnom duálnom období v dĺžke 6 mesiacov, počas ktorého bude povolený obeh domácich mien a eura (neskôr bolo redukované na 2 mesiace).

- **16-17 Jún 1997: Európska rada v Amsterdame**

Rada rozhodla o prijatí Paktu stability a rastu, ktorý nastavil pravidlá pre rozpočtovú disciplínu členských štátov po zavedení eura.

Bol zriadený nový mechanizmus výmenných kurzov (ERM II) pre podporu stability medzi eurom a národnými menami členských štátov, ktoré nie sú v eurozóne.

- **12-13 December 1997: Európska rada v Luxemburgu**

Rada prijala rezolúciu o koordinácii ekonomických politík.

- **3 Máj 1998: Rozhodnutie o prvých členoch eurozóny**

Hlavy štátov na stretnutí v Bruseli rozhodli, že 11 členských štátov splnilo konvergenčné kritériá a zavedú euro od 1. januára 1999. Rozhodnutie bolo vykonané na základe konvergenčných správ, pripravených EK a ECB.

- **1 Jún 1998: Založenie Európskej centrálnej banky (ECB)**

Založenie ECB nahradilo EMI. Členovia správnej rady boli menovaní členskými štátmi, ktoré zavedú euro. Banka pokračovala v práci EMI na zavedení novej meny od 1.1.1999. Prvým prezidentom ECB sa stal Holanďan Wim Duisenberg, bývalý prezident Holandskej centrálnej banky.

- **31 December 1998: Stanovenie výmenných kurzov**

Výmenné kurzy medzi národnými menami boli fixované a stali sa oficiálnymi kurzami pre všetky konverzie s eurom.

Hodnota eura bola jedno ECU

Záverečná etapa EMU – zrod eura

- **1 Január 1999: Zrod eura**

Euro sa stalo novou menou v jedenástich členských štátoch. Základná sa uplatňovala spoločná menová politika pod dohľadom ECB. Základná sa tak stala finálnou etapou EMU. Právne prestali existovať národné meny a stali sa len podskupinou eura.

Finančné trhy v eurozóne sa prepli na euro, vrátane výmenných kurzov, akcií a dlhopisov. Nové vládne dlhy v eurozóne boli odvtedy výlučne hradené eurom.

Začalo sa trojtročné prechodné obdobie pred uvedením eura do hotovostného obehu, teda pred zavedením eurobankoviek a euromincí. Občania a podnikatelia sa mohli slobodne rozhodnúť, či budú realizovať svoje transakcie v eure. Všetko bolo realizované princípom „žiadny nátlak, žiadny zákaz“.

- **20 Jún 2000: Rozhodnutie o gréckom členstve v eurozóne**

Členovia štátov na Európskej rade vo Feire rozhodli, že Grécko splnilo konvergenčné kritériá a môže zaviesť euro od januára 2001. Taktiež bol oznámený výmenný kurz gréckej drachmy ku euru.

- **28 September 2000: Dánske referendum odmietlo členstvo v eurozóne**

Dáni odmietli v národnom referende zavedenie eura. Napriek tomu dánska koruna pokračovala v úzkom vzájomnom s eukrom ako člen systému ERM II.

- **September 2001: Distribúcia eurových bankoviek a mincí**

Prvé zásoby euromincí a eurobankoviek boli distribuované do komerčných bánk a pošt pred 1. januárom. Banky zaali potom zásobovať obchodníkov a malé množstvá boli distribuované pre tréningové účely podnikateľom. Prvá zásoba predzásobenia bol v členských štátoch individuálny pod a príslušných národných plánov.

- **December 2001: Distribúcia „starter kits“ - štartovacích balíčkov**

Viac ako 150 miliónov euro štartovacích balíčkov (dohromady viac ako 4.2 miliardy mincí v hodnote €1.6 mld.) bolo distribuovaných v rámci eurozóny. Balíčky mali za cieľ oboznámiť verejnosť s novými mincami pred dňom D a pomôc zabezpečiť dostatok hotovosti pre obchodníkov.

- **1 Január 2002: Deň D - Euro bankovky a mince uvedené do obehu**

Zhruba 7.8 mld. euro bankoviek a 40.4 mld. euro mincí, spolu v hodnote 144 mld. EUR, bolo uvedených do obehu centrálnou bankou v 12 krajinách eurozóny. Bankomaty a obchody zaali vydávať zákazníkom hotovosť v eurách.

V rovnakom čase zaala každá krajina s ahou z obehu bankovky a mince národnej meny. Každý členský štát mal prechodné obdobie duálneho obehu, počas ktorého mohla verejnosť minú zostávajúce bankovky a mince národnej meny v obchodoch, alebo ju vymeniť za euro v bankách. Banky a zmenárne mimo eurozóny zaali predávať euro turistom cestujúcim do krajín eurozóny.

- **28 Február 2002: Stiahnutie národných mien**

Posledný deň duálneho obehu, kedy mohli ešte v obehu byť použité bankovky a mince národných mien.

- **20 Júna 2003**

Jean-Claude Trichet bol menovaný novým guvernérom Európskej centrálnej banky.

- **14 September 2003: Referendum o Švédskom členstve v eurozóne**

Švédi volili proti vstupu do eurozóny.

- **1 Máj 2004: Vstup desiatich nových členských krajín do EÚ**

Desa nových členských štátov vstúpilo do EÚ 1.mája 2004 (Česko, Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Maarsko, Malta, Poľsko, Slovensko and Slovinsko).

Každá krajina sa zaviazala zaviesť spoločnú menu. Tieto krajiny teda zavedú euro po splnení potrebných kritérií (Maastrichtské konvergenčné kritéria) podľa článku 122.2 Zmluvy o európskych spoločenstvách.

- **1 Január 2007: Vstup Bulharska a Rumunska do EÚ a zavedenie eura v Slovinsku**

Slovinsko zaviedlo ako prvá krajina euro súčasne v hotovostnom i bezhotovostnom obehu.

Eurozóna dnes a zajtra

Spoločnú európsku menu zaviedli v 13 krajinách EÚ. Ďalších 7 krajín EÚ je v prípravnom procese a úzko napojených na euro v mechanizme výmenných kurzov ERM II. Takýto stav je v marci 2007:

Eurozóna	ERM II	Mimo ERM II
Rakúsko	Dánsko	Bulharsko
Belgicko	Estónsko	eská republika
Fínsko	Cyprus	Maarsko
Nemecko	Litva	Poľsko
Grécko	Lotyšsko	Rumunsko
Írsko	Malta	Švédsko
Taliano	Slovensko	Veľká Británia
Luxembursko		
Holandsko		
Portugalsko		
Slovinsko		
Španielsko		
Francúzsko		

Kto čo robí v EÚ?

Dôležité inštitúcie Európskej únie pre zavedenie eura sú:

Rada ECOFIN: Tvoria ju ministri hospodárstva a financií všetkých členských štátov, ktorí koordinujú tvorbu hospodárskej politiky a rozhodujú o operáciách v rámci Paktu stability a rastu a o uplatňovaní Zmluvy. Členské štáty v eurozóne spolu s ECB a Komisiou tvoria Euroskupinu.

Európska centrálna banka (ECB) a Európsky systém centrálnych bánk (ESCB): O menovej politike a riadení dodávky peňazí nezávisle rozhodujú ECB a centrálné banky združené v ESCB.

Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti (DG ECFIN) Európskej komisie monitoruje hospodársku situáciu a implementáciu Paktu stability a rastu. Okrem toho v prípade potreby nápravných opatrení vydáva Rade odporúčania.

Európsky parlament: Výbor pre hospodárske a menové záležitosti

Európskeho parlamentu monitoruje fungovanie menovej politiky a Paktu stability a rastu a po rokovaníach s ECB a Komisiou sa vyjadruje k opatreniam, ktoré sa majú vykonať.

Zoznam predsedníctiev EÚ

Každého polroka predsedá únii jedna z členských krajín. Ich poradie pre nasledovné roky je takéto:

Rok	Polrok	
	I.	II.
2007	Nemecko	Portugalsko
2008	Slovensko	Francúzsko
2009	esko	Švédsko
2010	Španielsko	Belgicko
2011	Maarsko	Poľsko
2012	Dánsko	Cyprus
2013	Írsko	Litva
2014	Grécko	Taliansko
2015	Lotyšsko	Luxembursko
2016	Holandsko	Slovensko
2017	Malta	Veľká Británia
2018	Estónsko	Bulharsko
2019	Rakúsko	Rumunsko
2020	Fínsko	

Európska únia má v súčasnosti 27 krajín. Ku pôvodnej šestke, ktorá podpísala Rímske zmluvy v roku 1957 - Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko, Taliansko - sa postupne pridali:

1973: Dánsko, Írsko, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

1981: Grécko

1986: Portugalsko, Španielsko

1995: Fínsko, Rakúsko, Švédsko

2004: Cyprus, esko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maarsko, Malta, Poľsko, Slovensko, Slovensko

2007: Bulharsko, Rumunsko

Použitá literatúra

- Stratégia prijatia eura v SR
- Konceptcia vypracovania Národného plánu zavedenia eura v SR
- Národný plán zavedenia eura v SR
- Etický kódex podnikateľov pre zavedenia eura
- Správy o plnení Národného plánu zavedenia eura v SR
- Metodický pokyn pre prepočet finančných údajov do eura v oblasti národného štatistického systému
- Nariadenie Rady č. 1103/97 o určitých opatreniach týkajúcich sa zavedenia eura
- Nariadenie Rady č. 974/98 o zavedení eura
- Nariadenie Rady . 2169/2005, ktorým sa mení a doplnia nariadenie č. 974/98 o zavedení eura
- Odhad možných vplyvov zavedenia eura na slovenské obyvateľstvo
Dokument odboru výskumu NBS
- Odhad možných vplyvov zavedenia eura na podnikateľský sektor v SR
Dokument odboru výskumu NBS
- Vplyv zavedenia eura na slovenské hospodárstvo
Dokument odboru výskumu NBS
- www.euractiv.sk
- www.ec.europa.eu
- www.sdkuonline.sk
- www.ivanstefanec.sk
- www.alianciapas.sk
- www.nbs.sk

Slovenské strany eurových mincí

1 cent

2 centy

5 centov

10 centov

20 centov

50 centov

1 €

2 €

